

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИЗНАЧЕННІ СУБ'ЄКТІВ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН СВОГО ЗДОРОВ'Я

Ходєєва Н.В.

викладач кафедри цивільного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ України
м. Харків, Україна

Характер взаємовідносин держави з особою являється важливим показником стану суспільства в цілому, цілей і перспектив його розвитку. Неможливо зрозуміти сучасне суспільство і сучасну людину без вивчення різноманітних відносин людей з державою. Питання прав і свобод людини і громадянина на сьогодні є найважливішою проблемою політики усіх держав світової співдружності. Виходячи з ідеї первинності суб'єкта права, можна стверджувати, що не суб'єкт права є елементом правових відносин, навпаки, правові відносини, зв'язки «належать» суб'єктові права. Суб'єкт - це та вісь, навколо якої формуються саме правові зв'язки, відносини [1, с. 64]. Отже суб'єкт правовідносин — це суб'єкт права, який виступає учасником правових відносин і наділений відповідними суб'єктивними правами та юридичними обов'язками.

В ч.2 ст.32 Конституції України передбачено, що кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею, та в ст. 34 Конституції України передбачено, що кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб [2]; відповідно до ч.1 ст. 302 Цивільного кодексу України (далі ЦК України), фізична особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію [3]. У цивільних правовідносинах можуть брати участь громадяни України, іноземні

громадяни та особи без громадянства. Однак для того, щоб людина могла виступати суб'єктом цивільних правовідносин, вона має бути наділена цивільною правоздатністю і дієздатністю ст.25, ст.30 ЦК України [4].

Так відповідно до ч.1 ст. 285 ЦК України саме повнолітня фізична особа має право на своєчасне отримання достовірної, й повної інформацію про стан свого здоров'я в доступній для неї формі, у тому числі на ознайомлення з відповідними медичними документами, що стосуються її здоров'я. До досягнення фізичною особою повноліття, батьки (усиновлювачі), опікун, піклувальник мають право на отримання інформації про стан здоров'я дитини або підопічного. А у разі її смерті члени її сім'ї або інші фізичні особи, уповноважені ними, мають право бути присутніми під час дослідження причин її смерті та ознайомитися з висновками щодо причин смерті, а також право на оскарження цих висновків до суду [3]. Однак необхідно доповнити ст. 285 ЦК України більш детальним переліком тих кому саме може (повинна) надаватись інформація про стан здоров'я осіб: - коли батьками (усиновлювачами, опікунами, піклувальниками) піклування про здоров'я дитини не здійснюється або ж здійснюється неналежним чином та у них відсутня інформація про стан здоров'я дитини взагалі, або вона відслідковується неналежним чином (наприклад, батьки пиячать, діти проживають без належного догляду батьків-безпритульні); - коли опікуни та (піклувальники) не призначені, та які виховуються у навчально-виховних закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особами, які потребують опіки (піклування) та влаштовані у відповідні лікувальні установи чи установи соціального захисту населення.

Адвокат здійснюючи свої професійні обов'язки з надання правової допомоги, нерідко потребують отримання копій різних медичних документів та інформації із закладів охорони здоров'я (використовують для цього адвокатський запит), також є суб'єктом права на інформацію про стан свого здоров'я. Медичні працівники (як суб'єкти, що перебувають у трудових відносинах з медичними закладами), медичні працівники як приватні

підприємці беруть безпосередню участь в наданні інформації про стан свого здоров'я фізичній особі, а отже також є суб'єктом права на інформацію про стан свого здоров'я. У галузі охорони здоров'я громадянин-підприємець (практика здійснюється за спеціальностями відповідно ліцензії).

Органи страхування також безспірно є суб'єктами права на інформацію про стан свого здоров'я. При виникненні страхових правовідносин, страховик при укладанні договору медичного страхування, а також при виникненні страхового випадку по даному договору, користується відомостями про стан здоров'я застрахованих осіб в передбаченому законом порядку.

Крім фізичних осіб до суб'єктів цивільних прав відносяться також юридичні особи. Відповідно до ст. 2 ЦК України учасниками цивільних відносин також є юридичні особи Згідно з ст. 80 ЦК України юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку [3]. Даними юридичними особами як суб'єктами права на інформацію про стан свого здоров'я є: діагностичні центри, станції швидкої допомоги, лікарні, клініки, диспансери, що надають медичні послуги; страхові компанії, що забезпечують медичне страхування. Правоздатність і дієздатність юридичних осіб виникають одночасно з моменту виникнення юридичної особи. Юридична особа, як суб'єкт права на інформацію про стан свого здоров'я має однакові юридичні можливості з іншими учасниками цивільних правовідносин, має певні особисті немайнові права закріплені законом (окрім тих, які природно не можуть їм належати).

Юридичні особи різноманітні як за своїм упорядкуванням, так і за характером діяльності, внаслідок різних цілей, що маються на меті. Відповідно до організаційно-правовою форми юридичні особи можуть створюватися у формі товариств і установ, (ч. 1 ст. 83 ЦК). У галузі охорони здоров'я до юридичні особи публічного права можна віднести спеціально уповноважений центральний орган державної виконавчої влади - Міністерство охорони здоров'я. Також юридичними особами публічного

права, як суб'єктам права на інформацію про стан свого здоров'я є певні міністерства та служби. Проходження служби фізичними особами в даних підрозділах, можливо лише при визначенні ступеня придатності (хвороб та фізичних вад: міністерство внутрішніх справ України, міністерство оборони України, державна пенітенціарна служба України, та інші. Проходження медичних комісій здійснюється на підставі певних встановлених законодавством України порядків медичного огляду.

З метою виконання ст. 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» постановою Кабінету Міністрів України затверджено 28 виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам [5, с.4]. Отже дані виробництва та організації також є суб'єктами права на інформацію про стан свого здоров'я.

У правовідносинах які виникають під час отримання інформації про стан здоров'я безпосередню участь беруть заклади охорони здоров'я: санітарно-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні й інші.

Спираючись на вищевикладене можна зробити висновок, що до суб'єктів права на інформацію про стан свого здоров'я відносяться:

- фізичні особи (пацієнти) як громадянин України так іноземні громадяни і особи без громадянства;
- батьки (усиновлювачі) опікуни, піклувальники у разі якщо фізична особа (дитина або підопічний) неповнолітня або недієздатна;
- члени сім'ї фізичної особи, або інші фізичні особи, уповноважені ними (у разі смерті фізичної особи); адвокати;
- юридичні особи.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день вченими тільки в визначених роботах прямо або опосередковано визначаються суб'єкти права на інформацію про стан здоров'я, якими є не лише фізичні особи а й юридичні. Відсутність дослідження попри висвітлення окремими ученими деяких аспектів, щодо суб'єктів які мають право на інформацію про

стан здоров'я, веде до невизначеності теоретико-методологічної бази, суперечливої правозастосовної практики. Зроблений висновок свідчить про необхідність подальшого дослідження суб'єктів права на інформацію про стан здоров'я.

Література:

1. Архипов С. И. Субъект права (Теоретическое исследование): дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.01 / Архипов Сергей Иванович – Екатеринбург, 2005. – 522 с.
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР/ Верховна Рада України. – 1996. – № 30. –. 141с. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96%2D%E2%F0> (дата звернення: 26.09.2016).
3. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV ... 1206-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 24, 885 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 26.09.2016).
4. Братусь С. Н. Субъекты гражданского права / С. Н. Братусь. – М. : Госюриздат, 1950. – 5 с.
5. Постанова КМУ "Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок" від 23.05.2001 № 559. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/559-2001-%D0%BF> (дата звернення: 30.10.2016).